Lietas arhīva Nr. A42-01221-18/7
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0316.A420329217.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 16.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

ar tulci Dinu Drozdecku,

piedaloties līdzpieteicējiem /pers. A/ *(/pers. A/)*, /pers. B/ *(/pers. B/)*, /pers. C/ *(/pers. C/)*, /pers. E/ *(/pers. E/)* un /pers. F/, līdzpieteicēju juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam Edgaram Nikelam un atbildētāju Latvijas Republiku pārstāvošās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei Ivetai Jansonei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz līdzpieteicēju /pers. A/ *(/pers. A/)*, /pers. B/ *(/pers. B/)*, /pers. C/ *(/pers. C/)*, /pers. E/ *(/pers. E/)* un /pers. F/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru līdzpieteicējiem tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts robežsardzē 2017.gada 7.jūnijā saņemts līdzpieteicējas Kirgizstānas Republikas (turpmāk – Kirgizstāna) pilsones /pers. A/ iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā (turpmāk – Latvija) viņai pašai, kā arī dēliem /pers. B/, /pers. C/ un /pers. E/, bet 2017.gada 14.augustā – meitai /pers. F/. Iesniegumā norādīts, ka patvērums tiek lūgts, jo Kirgizstānā līdzpieteicējus diskriminē sakarā ar viņu tautību un rasi, t.i., eiropeisko izcelsmi, liedzot visas tiesības, nepieņemot darbā, bet bērni baidoties iziet pat ārā *(lietas 50.lapa)*.

2017.gada 24.jūlijā notikušajās personiskajās intervijās *(lietas 41.– 46.lapa)* līdzpieteicēji /pers. A/ un /pers. B/, kurš 2017.gada 23.jūnijā bija kļuvis pilngadīgs, iestādi informēja par turpmāk norādītajiem patvēruma pieprasīšanas iemesliem.

/pers. A/ norādīja, ka vajāšana nacionālās izcelsmes dēļ pret viņas ģimeni sākusies pirms pieciem gadiem. Līdzpieteicējas senči esot Krievijas vācieši. Pret līdzpieteicējas ģimeni gan no skolotāju, gan no darba devēju puses pielietotas represijas. Skolā pret vecāko dēlu tikusi vērsta vardarbība, un gan līdzpieteicējai, gan viņas vīram bijis bīstami atgriezties mājās no darba – viņas vīrs vairākas reizes ticis aizturēts un piekauts laikā, kad pārvadājis pārtikas preces uz veikaliem. Pašai līdzpieteicējai bijis gadījums, kad vakarā, atgriežoties no veikala, pamanījusi, ka viņu kāds vajājot un izsekojot. Šie cilvēki esot stāvējuši un gaidījuši, kad viņa iziešot no veikala. Līdzpieteicēja centusies ātri aizbēgt, kas viņai veiksmīgi izdevies. Līdzpieteicēja tiekot vajāta savas etniskās piederības dēļ, un viņai esot teikts, ka viņa neesot kirgiziete, līdz ar to viņai no valsts jādodas projām. Pēc Kirgizstānā notikušās revolūcijas vietējie iedzīvotāji esot zinājuši visas mājas, kurās dzīvojot nekirgīzi, un daudzi nekirgīzi, kuri dzīvojuši mājā pretī līdzpieteicējas mājai, tikuši sadedzināti un noslepkavoti. Šādi notikumi notikuši un joprojām notiekot ļoti bieži. Piemēram, viņas vīrs pastāstījis, ka nesen Kirgizstānā divi krievu tautības vīrieši izveduši pastaigā suni un tikuši piekauti. Arī līdzpieteicējas brālis, kas dzīvojot Kirgizstānā, ticis piekauts tik smagi, ka ticis atzīts par nederīgu armijai. Kirgizstānā darbā nepieņemot krievu tautības cilvēkus. Līdzpieteicējas vecākais dēls vairākkārtīgi ticis piekauts tā iemesla dēļ, ka viņš esot krievs. Daudzi krievi pametot valsti nacionālisma dēļ, kas valdot Kirgizstānā. Pārējie līdzpieteicējas bērni neesot cietuši, jo esot vēl mazi. Kirgizstānu pirmais 2016.gadā pametis līdzpieteicējas vīrs, un devies uz Zviedriju, pēc tam viņam pievienojusies pārējā ģimene. Patvērumu Zviedrijā nelūdza, jo vīram bija darbs, arī pati /pers. A/ vēlējusies atrast darbu, bet pēc tam, kad ar savu vīru bija zaudējusi darbu un ģimene bija palikusi uz ielas, viņi lūdza Zviedrijā patvērumu 2016.gadā. Pēc tam viņa ar bērniem nosūtīta uz Latviju, bet vīrs atgriezies Kirgizstānā. No vīra saņemta ziņa, ka joprojām notiek vajāšana un viņš nevar iekārtoties darbā nacionalitātes dēļ. /pers. A/ baidās par bērniem, jo viņiem Kirgizstānā nav nākotnes – vecākajam dēlam draud grūtības armijā nacionalitātes dēļ, bet vidējam dēlam ir veselības problēmas, ar kurām neviens Kirgizstānā nenodarbosies. Turklāt ģimenei nav kur atgriezties, jo māju pārdeva, lai varētu aizbraukt no Kirgizstānas.

Savukārt /pers. B/ intervijā kā pirmo iemeslu patvēruma pieprasīšanai norādīja zemo medicīnas pakalpojumu līmeni, jo gan viņam pašam, gan mātei ir veiktas nekvalitatīvas operācijas. Arī pie slimās vecmāmiņas ātrā palīdzība atbraukusi ļoti novēloti, bet pie kirgīziem tā atbraucot 3– 4 stundu laikā. /pers. B/ audzinājušas vecmāmiņas, jo bērnudārzi bijuši pieejami tikai turīgiem cilvēkiem. Negatīvā attieksme pret līdzpieteicēju sākusies trešajā klasē, kad viņa klasesbiedri uzzinājuši, ka viņš pēc tautības esot vācietis, un sākuši viņu vajāt, kas izpaudās gan kā ne tik ļoti nopietnas piezīmes, gan kā nopietnāki viņa piekaušanas atgadījumi. Šādi incidenti turpinājušies, bet skolotāji esot uzskatījuši, ka tā ir parasta bērnu uzvedība. Piektajā klasē viņu pa ceļam uz mājām piekāvuši vienaudži par nesvarīgu lietu, radot smagu traumu, taču par šo gadījumu māte joprojām nezinot. Līdzīgs atgadījums bijis arī astotajā klasē. Reiz dodoties uz tirgu, viņš bijis spiests kauties ar zagli, lai aizstāvētu savu maku. Lūdz ar to /pers. B/ skolā ieradies tikai periodiski, lai uzzinātu uzdevumus, bet eksāmeni tiekot kārtoti ar naudas palīdzību. /pers. B/ pēc devītās klases turpinājis mācības vidusskolā. Lai arī par vidusskolu ir jāmaksā, /pers. B/ varējis neievērot šo prasību, jo /pers. A/ skaitās vientuļā māte, taču vienalga bijis jāmaksā par dažādiem izdevumiem. /pers. B/ īstais tēvs jau pirms viņa dzimšanas sapratis, ka Kirgizstānā nav ko darīt, tāpēc devies uz Krieviju, bet patēvs neko labāku par starppilsētu autobusa šofera darbu nav atradis. Māte visu laiku strādājusi par šuvēju, bet /pers. B/ rūpējies par jaunākajiem brāļiem, jo viņi netika sūtīti uz bērnudārzu. Arī ar jaunākajiem brāļiem viņš nevarot doties uz rotaļu laukumu vai pastaigāties, jo viņi tiekot apdraudēti – cilvēki pret viņiem vērsušies viņu nacionalitātes un ārienes dēļ un likuši doties projām no Kirgizstānas. Šāda situācija esot visā Kirgizstānā. Reiz, kad patēvs bijis darbā, viņa dzīvoklis ticis nodedzināts. Šī situācija kļuvusi par pēdējo iemeslu tam, ka viņi pieņēma lēmumu par aizbraukšanu no Kirgizstānas. Ģimene pārdevusi māju, kas bija palikusi /pers. A/, un par šo naudu nokārtojusi dokumentus, lai dotos uz Eiropu. Pats līdzpieteicējs neesot tiešā veidā saskāries ar vardarbību no Kirgizstānas valdības puses, jo toreiz vēl bijis nepilngadīgs, taču viņa patēvs gan esot ar to saskāries. Laikā, kad patēvs strādājis par taksometra vadītāju, viņš ticis aizturēts par to, ka ar automašīnu, kuru viņš saņēmis no sava darba devēja, bijusi notriekta kāda jauna meitene. Patēvu toreiz atzinuši par nevainīgu tikai pēc tam, kad viņš samaksājis izmeklētājiem 1500 dolāru. Arī līdzpieteicēja krustmāte, kas strādājusi par apkopēju pareizticīgo baznīcā, cietusi, kad trīs vietējie viņu ieslēguši kambarī un apzaguši baznīcu. Reiz arī viņa ģimene tikusi apzagta. Saistībā ar minētajiem atgadījumiem viņi ir griezušies policijā trīs reizes, taču tam nesekoja izmeklēšanas procesa uzsākšana. Sākotnēji, kad viņi interesējušies par lietas virzību, policijā viņiem atbildējuši, ka lieta tiekot izmeklēta, bet vēl pēc kāda laika viņiem atbildējuši, ka lieta esot izbeigta pierādījumu trūkuma dēļ. Bijis arī atgadījums, kad patēvs līdzis policijai izmeklēt kādu lietu, bet pretī saņēmis draudus, ka viņu ieslēgšot izolatorā uz 15 dienām. Patvērumu Latvijā nelūdza tāpēc, ka Zviedrijā patēvam bijis darbs un bezmaksas izglītība, kā arī vieta, kur dzīvot. Sākotnēji ģimene grībējusi doties uz Franciju, taču tur notika lielas nekārtības, tad – uz Vāciju, taču Vācijā ir jāzina vācu valoda, tāpēc izvēle palikusi pie Zviedrijas, kur varot mācīties arī krievu skolā. Ģimene atteicās tikt pārvietota uz Latviju un nolēma nelegāli palikt Zviedrijā. Ar patēvu, kurš Kirgizstānā strādā gadījuma darbus, sazinās caur internetu. Patēvs apgalvojis, ka visi krievi ir aizbraukuši no Kirgizstānas. /pers. B/ atceras 2012.gada 7.aprīli, kad tika nošauti un nosisti cilvēki. Kirgizstānā bieži notiekot varas maiņa.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Patvēruma lietu nodaļas 2017.gada 24.oktobra lēmumu Nr./numurs/ (turpmāk – Lēmums) pieteicējiem atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Lūgums par patvēruma piešķiršanu netika izteikts, tiklīdz tas bijis iespējams, proti, uzreiz pēc izceļošanas no izcelsmes valsts 2016.gada augustā. /pers. A/ un viņas nepilngadīgie bērni ieceļoja Latvijā ar lidmašīnu 2016.gada augustā un, satiekoties šeit ar savu vīru, kurš no Kirgizstānas bija izceļojis vairākus mēnešus pirms pārējiem ģimenes locekļiem, lai atrastu darbu Zviedrijā, uzturējās Latvijā vienu nedēļu ar mērķi nokārtot nepieciešamos dokumentus pirms došanās uz Zviedriju. Patvēruma meklētāja kopā ar ģimeni ar prāmi ieceļoja Zviedrijā 2016.gada 18.augustā, bet patvērumu lūdza tikai 2016.gada 10.septembrī, t.i., pēc tam, kad patvēruma meklētāja un viņas vīrs tur tika atlaisti no darba un zaudēja savu dzīvesvietu. Pārvalde uzskata, ka persona, kura jūtas apdraudēta un vajāta, cenšas iegūt patvērumu, ko līdz tas ir iespējams, tādējādi ir pamats secināt, ka notikumi, kuri pēc /pers. A/ un /pers. B/ vārdiem ar viņu ģimeni notika Kirgizstānā, neradīja tādu apdraudējuma līmeni arī pašas patvēruma meklētājas uztverē, lai lūgtu patvērumu uzreiz pēc izceļošanas no Kirgizstānas. Šie apstākļi liecina par iespējamību, ka /pers. A/ kopā ar ģimeni izceļojusi no izcelsmes valsts citu motīvu vadīta nevis ar nolūku meklēt starptautisko aizsardzību Patvēruma likuma 37.pantā un 40.pantā noteikto iemeslu dēļ.

[2.2] Kritiski vērtējami pieteicēju sniegtie paskaidrojumi. Piemēram, /pers. A/ norādījusi, ka viņas vecākais dēls skolā regulāri ticis vajāts, represēts un izsekots viņa etniskās izcelsmes dēļ, bet pats /pers. B/ personiskās intervijas laikā nav varējis sniegt informāciju, kas liecinātu par sistemātisku pret viņu vērstu vardarbību skolā viņa etniskās izcelsmes dēļ. Vienlaikus personiskās intervijas laikā /pers. A/ norādīja, ka abi viņas jaunākie dēli tomēr neesot cietuši no vardarbības izpausmēm, jo esot vēl mazi. /pers. A/ arī norādīja, ka neesot varējusi Kirgizstānā iekārtoties darbā, jo tur darbā nepieņemot krievu tautības cilvēkus, savukārt sākotnējās aptaujas anketā patvēruma meklētāja sniedza informāciju, ka pēdējo piecu gadu laikā strādājusi par pārdevēju veikalā *Narodnij*, kā arī strādājusi par šuvēju. Personiskās intervijas laikā /pers. A/ norādīja, ka laikā pēc pārsūtīšanas lēmuma saņemšanas Zviedrijā viņas vīram beigusies termiņuzturēšanās atļauja, kā rezultātā viņš pats nolēmis doties atpakaļ uz Kirgizstānu, savukārt /pers. B/ norādīja, ka viņa patēvs ticis deportēts atpakaļ uz Kirgizstānu pēc tam, kad 2017.gada maijā viņam pārbaudīti dokumenti un konstatēts, ka viņš uzturas Zviedrijā nelegāli.

[2.3] Tā kā līdzpieteicēji nebija norādījuši uz vajāšanu sakarā ar viņu reliģiju, politiskajiem uzskatiem vai piederību pie noteiktas sociālās grupas, Pārvalde šos apstākļus nevērtēja.

[2.4] Starptautisko organizāciju ziņojumos par Kirgizstānu valsts iedzīvotāju vai iedzīvotāju grupu diskriminācija uz rases pamata netiek identificēta kā Kirgizstānā pastāvoša cilvēktiesību problēma. Arī paši līdzpieteicēji nespēja norādīt uz konkrētām problēmām tieši šo pazīmju dēļ (ādas un matu krāsas dēļ). /pers. A/ intervijā Pārvaldei norādījusi, ka, lai gan viņa ir dzimusi un uzaugusi Kirgizstānā, Biškekā, jo uz turieni kādreiz tikusi izsūtīta viņas vecmamma, viņa esot Krievijas vāciete, līdzīgi kā visa viņas ģimene.

Izvērtējot pieejamo informāciju, Pārvalde secināja, ka krievu minoritāte Kirgizstānā netiek diskriminēta tādā mērā, lai uzskatītu, ka krievu tautības iedzīvotājus Kirgizstānā vajā to etnisko pazīmju dēļ. Kirgizstānā pastāv zināms etniskais konflikts starp kirgīziem un uzbekiem, tomēr šāda situācija nepastāv attiecībā uz krievu minoritāti. Tai ir nodrošinātas iespējas kopt savu kultūru, turklāt Kirgizstāna ir viena no divām Centrālāzijas valstīm, kurā krievu valoda ir otra oficiālā valsts valoda, tādējādi krievu minoritātei šobrīd nav aktīva konflikta ar Kirgizstānas valdību. Lai gan valstī periodiski aktualizējas jautājums par nepieciešamību stiprināt kirgīzu kultūru un valodu, mazinot krievu valodas ietekmi, valdība tomēr pauž atbalstu krievu valodas lietojumam valstīs ar postpadomju vēsturi un attiecīgi krievu minoritātēm to teritorijās. Turklāt pēc jaunā valsts prezidenta ievēlēšanas tiek prognozēta valsts atgriešanās pie prokrieviska politiskā kursa.

[2.5] /pers. A/ norādījusi arī uz konkrētu gadījumu, kad tikusi vajāta savas etniskās izcelsmes dēļ, proti, kādu vakaru, atgriežoties no veikala, viņa pamanījusi, ka kāds viņu izsekojot un vajājot – viņai nezināmi cilvēki esot stāvējuši un gaidījuši, kad viņa iziešot no veikala, taču /pers. A/ izdevies veiksmīgi no viņiem izvairīties. Tomēr Pārvalde norāda, ka nezināmās personas neuzsāka sarunu ar /pers. A/, neuzdeva viņai nekādus jautājumus, neizteica piezīmes par viņas etnisko piederību, neveica vardarbīgas darbības, nesekoja viņai uz mājām vai kādi citādi neuzsāka ar viņu komunikāciju un neveica darbības, kuras varētu klasificēt kā mutisku vai fizisku iespaidošanu, tādējādi apgalvojums par to, ka notikusi izsekošana etniskās izcelsmes dēļ ir vērtējams kritiski. Gluži tāpat kritiski vērtējams ir /pers. A/ apgalvojums, ka /pers. B/ regulāri skolā ticis represēts un vajāts tā iemesla dēļ, ka runā krievu valodā, ņemot vērā, ka pats /pers. B/ savas personiskās intervijas laikā nav varējis nosaukt konkrētus gadījumus, kad pret viņu vērsta vardarbība Patvēruma likuma 38.panta otrās daļas izpratnē. Apstākli, ka līdzpieteicēji Kirgizstānā netika vajāti, savā ziņā apliecina arī tas, ka /pers. A/ vīrs /pers. G/ Zviedrijā atsauca savu patvēruma iesniegumu un nolēma doties atpakaļ uz Kirgizstānu. Tādējādi secināms, ka notikumi Kirgizstānā /pers. G/ uztverē neradīja tādu apdraudējuma līmeni, lai atturētu viņu no atgriešanās izcelsmes valstī.

[2.6] Līdzpieteicēja /pers. A/ nav vērsusies pie palīdzības Kirgizstānas tiesībsargājošās iestādēs, lai gan šāda iespēja tai bija. Turklāt līdzpieteicēja lūdza starptautisko aizsardzību tikai pēc tam, kad viņa un viņas vīrs zaudēja savu dzīvesvietu un darbu uzkopšanas firmā, kas dod pamatu uzskatīt, ka /pers. A/ sev un saviem bērniem patvērumu lūdz ekonomisko apsvērumu dēļ. To apstiprina arī /pers. B/ personiskās intervijas laikā sniegtā informācija gan par Kirgizstānā esošo slikto medicīnas kvalitāti, viņa ģimenes nespēju apmaksāt viņa turpmāko izglītību un Zviedrijā pastāvošajām bezmaksas izglītības iespējām, gan patvēruma meklētājas un viņas ģimenes sākotnējā izvairīšanās no viņu pārsūtīšanas uz Latviju pēc Dublinas Regulas lēmuma saņemšanas un izvēle uzturēties Zviedrijā nelegāli.

[2.7] Nav konstatējams, ka līdzpieteicēji Kirgizstānā varētu tikt pakļauti smagam kaitējumam, līdz ar to arī alternatīvā statusa piešķiršanai nav pamata. Nav pamata uzskatīt, ka līdzpieteicējiem Kirgizstānā varētu tikt piespriests vai izpildīts nāvessods.

Kirgizstānā iedzīvotājiem ir tiesības vērsties pēc tiesiskās aizsardzības gadījumos, kad darba devējs atsakās ievērot viņu konstitūcijā noteiktās tiesības. Tāpat iedzīvotājiem ir iespējas apgūt kirgīzu valodu.

[2.8] Lai gan Kirgizstānas armijā, līdzīgi kā virknē citu pasaules valstu armijās, iespējams novērot cilvēktiesību pārkāpumu gadījumus, tomēr pēc Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (turpmāk – EDSO) sniegtā atbalsta Kirgizstānas militārā personāla apmācīšanai cilvēktiesību un spīdzināšanas novēršanas jautājumos kopš 2014.gada situācija Kirgizstānas armijā ir uzlabojusies. Turklāt sakarā ar piederību noteiktai reliģiskajai grupai, veselības stāvokli, ģimenes apstākļiem vai sodāmību pastāv iespēja aktīvo obligāto militāro dienestu aizstāt ar alternatīvo dienestu, kas sevī ietver naudas līdzekļu pārskaitīšanu 18 000 somu (aptuveni 224 eiro) apmērā valsts kasē Kirgizstānas armijas uzturēšanai un ar militārajām mācībām saistīto izdevumu segšanai.

[2.9] Lai gan Kirgizstānā līdzīgi kā daudzās citās pasaules valstīs pastāv terorisma un lokalizētu robežkonfliktu draudi, nav pamata uzskatīt, ka patvēruma meklētājiem, atgriežoties Kirgizstānā, varētu draudēt smags kaitējums Patvēruma likuma 41.panta 3.punkta izpratnē.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, līdzpieteicēji vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma pārsūdzēšanu. Pieteikuma papildinājumos līdzpieteicēji norādījuši šādus papildu argumentus.

[3.1] Nesakrītības līdzpieteicēju stāstītajā saistītas ar to, kā katrs no viņiem uztvēris attiecīgos notikumus, piemēram, /pers. A/, lai pasargātu savu gaidībās esošo māti, vairākus notikumus noklusēja.

[3.2] Kirgizstānā tiek veikta diskriminācija gan pret personām, kas nav etniskie kirgīzi, gan kristiešiem. Valstī ir vērojams nacionālisma vilnis. Līdzpieteicējiem tika aizdedzināta māja, bet vecākais dēls – piekauts. Līdzpieteicējas vīrs arī piedalījies dažādos mītiņos, arī šī iemesla dēļ varas iestādes attiekušās negatīvi. Līdzpieteicēji vērsās pēc palīdzības pie varas iestādēm, taču tās ir korumpētas, un, ja būtu bijušas kādas sūdzības par varas iestāžu darbu, viņi nesaņemtu vīzu izbraukšanai no valsts.

[3.3] Līdzpieteicēji lūdza patvērumu, tiklīdz uzzināja par šādu iespēju.

[3.4] /pers. A/ vēlais, lai /pers. F/ bēgļa statusu piešķirtu kā bezvalstniecei.

[4] Rakstveida paskaidrojumos tiesai Pārvalde norāda, ka pieteikumu neatzīst un līdz to noraidīt. Pārvalde norāda, ka Lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz līdzpieteicēja sniegto informāciju, kā arī informāciju, kas iegūta par līdzpieteicēja izcelsmes valsti. Nav pamata uzskatīt, ka kristieši Kirgizstānā tiktu vajāti. Savukārt attiecībā uz apstākli, ka līdzpieteicējiem pienākas patvērums viņu politisko uzskatu dēļ, jānorāda, ka paši līdzpieteicēji mītiņos nav piedalījušies. Turklāt Pārvaldes rīcībā esošā informācija liecina, ka līdzpieteicējas vīrs nav sodīts. To apliecina arī apstāklis, ka valsti līdzpieteicēji pameta legāli.

[5] Tiesas sēdē līdzpieteicēji uzturēja pieteikumu, norādot, ka Kirgizstānā viņi tiek vajāti savas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu dēļ, kā arī sakarā ar piederību noteiktai sociālai grupai. Papildus līdzpieteicēji /pers. A/ un /pers. B/ tiesai sniedza informāciju par līdzpieteicēja /pers. C/ veselības stāvokli un to, kādas būtu iespējamās sekas, ja viņiem nāktos atgriezties Kirgizstānā. Līdzpieteicēji uzsvēra, ka Pārvalde, pieņemot nelabvēlīgu lēmumu, nav ņēmusi vērā bērna labākās intereses.

Līdzpieteicēju juridiskās palīdzības sniedzējs vērsa tiesas uzmanību, ka līdzpieteicēji Kirgizstānā pieder pie noteiktas sociālās grupas – eiropeiski domājošiem cilvēkiem, jo Kirgizstāna atrodas Āzijā, cilvēktiesības valstī tiek ievērotas ierobežotā apjomā, tāpat kā demokrātiskās un eiropeiskās vērtības, valstī ir augsts korupcijas līmenis.

Atbildētāju pārstāvošās iestādes pārstāve pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Izskatāmajā lietā pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā. Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[8] Patvēruma likuma 37.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45.panta nosacījumi.

Tādējādi, lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, tiesai ir jākonstatē, ka:

1) persona ir trešās valsts valstspiederīgais, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir;

2) persona baidās no vajāšanas;

3) vajāšana ir saistīta ar personas rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņas politiskajiem uzskatiem;

4) personas bailes no vajāšanas ir pamatotas;

5) persona nespēj vai baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību;

6) uz personu neattiecas Patvēruma likuma 45.panta nosacījumi.

[9] Patvēruma likuma 32.panta pirmā daļa nosaka, ka katra patvēruma meklētāja iesniegumu izskata individuāli, objektīvi un taisnīgi, izmantojot precīzu un aktualizētu informāciju no dažādiem avotiem, piemēram, no Eiropas Patvēruma atbalsta biroja un Apvienoto Nāciju Organizācijas augstā komisāra bēgļu lietās, un attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī un, ja nepieciešams, valstīs, caur kurām tas devies, bet piektā daļa nosaka, ka uz patvēruma meklētāja pamatotām bailēm no vajāšanas vai uz pamatotu iespējamību, ka viņš var ciest smagu kaitējumu, norāda fakts, ka patvēruma meklētājs jau bijis pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam, vai tiešiem vajāšanas vai kaitējuma draudiem un ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda vajāšana vai smags kaitējums var atkārtoties.

[10] Vispirms lietā ir noskaidrojams, kāda rīcība saskaņā ar normatīvajiem aktiem un tiesu praksi ir atzīstama par vajāšanu, proti, vai katra tiesībsargājošo iestāžu darbība ir atzīstama par vajāšanu.

[10.1] Patvēruma likuma 32.panta pirmā daļa nosaka, ka katra patvēruma meklētāja iesniegumu izskata individuāli, objektīvi un taisnīgi, izmantojot precīzu un aktualizētu informāciju no dažādiem avotiem, piemēram, no Eiropas Patvēruma atbalsta biroja un Apvienoto Nāciju Organizācijas augstā komisāra bēgļu lietās, un attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī un, ja nepieciešams, valstīs, caur kurām tas devies, bet piektā daļa nosaka, ka uz patvēruma meklētāja pamatotām bailēm no vajāšanas vai uz pamatotu iespējamību, ka viņš var ciest smagu kaitējumu, norāda fakts, ka patvēruma meklētājs jau bijis pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam, vai tiešiem vajāšanas vai kaitējuma draudiem un ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda vajāšana vai smags kaitējums var atkārtoties.

[10.2] Vajāšanas jēdziens ir skaidrots Patvēruma likuma 38.pantā, kas noteic, ka par vajāšanu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā (pirmā daļa). Savukārt šā panta pirmajā daļā minētās darbības var būt: 1) fiziska vai garīga vardarbība, ieskaitot seksuālu vardarbību; 2) tiesiski un administratīvi pasākumi vai arī policijas vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai tiek īstenoti diskriminējošā veidā; 3) nesamērīga vai diskriminējoša apsūdzība vai nesamērīgs vai diskriminējošs sods; 4) juridiskas pārsūdzības atteikums, kura rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods; 5) apsūdzība vai sods par atteikšanos pildīt militāro dienestu konflikta laikā, ja militārā dienesta pildīšana ietvertu noziegumu vai tādas darbības, uz kurām attiecas šā likuma 45.panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punkts; 6) darbības, kas īpaši vērstas pret dzimumu vai pret nepilngadīgām personām (otrā daļa).

Savukārt saskaņā ar 39.panta otro daļu, novērtējot, vai patvēruma meklētāja bailes no vajāšanas ir pamatotas, nav būtiska viņa faktiskā rase, reliģija, valstspiederība vai piederība pie noteiktas sociālās vai politiskās grupas, kā dēļ viņš var tikt pakļauts vajāšanai, ja vien šā likuma 42.pantā norādītie vajātāji attiecina uz patvēruma meklētāju iepriekš minētās pazīmes.

[10.3] Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. 1951.gada 28.jūlija Konvencijas par bēgļa statusu 1.panta „A" daļā ir norādīts, ka bailēm ir jābūt labi pamatotām. Lai arī bailes ir personas subjektīvas emocijas, bēgļa statusa iegūšanas kontekstā šīm bailēm ir jābūt arī objektīvi pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg. Lai atzītu, ka bailes no vajāšanas ir labi pamatotas, nav jābūt izslēgtām visām saprātīgām šaubām par to, ka vajāšana notiks. Kā pierādīšanas standarts šajās lietās nav izmantojams arī iespējamību pārsvars. Lai atzītu, ka bailes no vajāšanas ir labi pamatotas, varbūtībai, ka persona tiks vajāta, nav jābūt lielākai kā varbūtībai, ka vajāšana izraidīšanas gadījumā nenotiks. Bailes no vajāšanas ir labi pamatotas, ja šādām bailēm ir saprātīgs iemesls, ja pastāv saprātīga iespēja, ka persona tiks vajāta. Patvēruma meklētāja bailes no vajāšanas var tikt uzskatītas par pamatotām, ja, saprātīgi izvērtējot, var noteikt, ka personas uzturēšanās izcelsmes valstī ir kļuvusi nepanesama *(sk. UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html)*.

[10.4] Savukārt Austrijas Federālā Administratīvā tiesa 2015.gada 4.septembra spriedumā lietā Nr. L518 2106355–1, atsaucoties uz Augstākās Administratīvās tiesas pastāvīgo judikatūru, novērtējot draudošās vajāšanas intensitāti (smagumu), ir norādījusi, ka, piemēram, darbavietas zaudēšana, mācekļa vietas zaudēšana, nepielaišana mācībām augstskolā ir nosacīti novērtējama kā pietiekamas intensitātes (smaguma) vajāšanas apdraudējums Konvencijas izpratnē, ja vien tādējādi netiek būtiski apdraudēts patvēruma meklētāja pats dzīves pamats (VwGH 12. 9. 1996, 95/20/0429; vgl auch VwGH 16. 12. 1993, 92/01/1041). Tāpat īslaicīga apcietināšana un mājas pārmeklēšana, ja tam nav seku, vispārīgi netiek atzīta par patvēruma kontekstā nozīmīgu vajāšanu (VwGH 12. 5. 1999, 98/01/0365; vgl auch VwGH 14. 10. 1998, 98/01/0262). Mājas pārmeklēšana, nopratināšana, 3 dienas ilgs apcietinājums (zB VwGH 10. 3. 1994, 94/19/0257; 22. 6. 1994, 93/01/0443), aicinājums ierasties policijā (VwGH 16. 12. 1992, 92/01/0600; 1. 7. 1992, 92/01/0140; 11. 11. 1998, 98/01/0312) paši par sevi nesasniedz tādu vajāšanas intensitātes līmeni saskaņā ar Ženēvas bēgļu konvenciju, ja vien nepastāv attiecīgi valsts vajāšanas motīvi. Arī atkārtotam aicinājumam ierasties policijā un izjautāšanai nav tāda iejaukšanās rakstura, kas pēc savas intensitātes būtu pielīdzināma vajāšanai Ženēvas bēgļu konvencijas izpratnē. Tāpat arī četrreizēju apcietinājumu uz 3 dienām Augstākā Administratīvā tiesa atzina par amatpersonu pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu (*jeb bulingu (arī mobingu), kas vairāk atbilst vācu valodā lietotajam apzīmējumam „Schikane")*, jo šīs darbības savā kopumā nesasniedza to intensitātes līmeni, kas ir nepieciešams, lai atzītu personas uzturēšanos savā dzimtenē par neizturamu (vgl VwGH 26. 6. 1996, 95/20/0147). Ekonomiski pasākumi var veidot vajāšanu Ženēvas bēgļu konvencijas izpratnē tikai tad, ja šādi pasākumi apdraud eksistenci vai noved pie cilvēka cieņu pazemojošiem dzīves apstākļiem un tie ir sliktāki nekā apstākļi, kādos vispārīgi atrodas izcelsmes valsts iedzīvotāji pie varas esošā režīma dēļ (*sk. Austrijas Federālās Administratīvās tiesas 2015.gada 4.septembra sprieduma lietā Nr.L518 2106355–1 II.3.2.2.punktu, www.ris.bka.gv.at)*.

[10.5] Tiesas ieskatā tas nozīmē, ka ne katra valsts varas iestādes rīcība, ko persona uzskata par nepareizu, nepamatotu un pretlikumīgu, ir atzīstama par vajāšanu.

[11] Lietā nav strīda par to, ka līdzpieteicēji ir trešās valsts – Kirgizstānas – pilsoņi un pilsoņu pēcnācēji (/pers. F/), kuri atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgie viņi ir. Tāpat lietā nepastāv strīds par līdzpieteicēju identitāti, kas ir pierādīta ar Kirgizstānas pilsoņu pasēm un /pers. F/ dzimšanas apliecību. Lietā nav konstatējami arī apstākļi, ka uz līdzpieteicējiem attiektos Patvēruma likuma 45.panta nosacījumi.

No līdzpieteicēju Pārvaldei un tiesai sniegtās informācijas secināms, ka viņi baidās no vajāšanas Kirgizstānā sakarā ar viņu rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas, kā arī politiskajiem uzskatiem.

[12] Vispirms tiesa izvērtēs, vai ir atzīstams, ka līdzpieteicējiem ir noturīgi politiski uzskati un vai viņi pamatoti baidās tikt vajāti politisko uzskatu dēļ.

[12.1] Lai uzskatītu, ka personai ir pamatotas bailes no vajāšanas politisko uzskatu dēļ, tai vajadzētu būt tādiem uzskatiem, kas nav pieņemami valdībai, jo tie kritizētu tās politiku un metodes. Tas nozīmētu, ka personas uzskati kļuvuši zināmi varas iestādēm vai arī tās šādus uzskatus viņam piedēvē (*sk. UNHCR Handbook and guidelines on procedures and criteria for determining refugee status 80.punktu. Pieejams: http://www.unhcr.org/publications/legal/3d58e13b4/handbook–procedurescriteria–determining–refugee–status–under–1951–convention.html*).

[12.2] Ņemot vērā, ka nepilngadīgie līdzpieteicēji /pers. C/, kas dzimis /dzimšanas datums/, /pers. E/, kas dzimis /dzimšanas datums/, kā arī /pers. F/, kas dzimusi /dzimšanas datums/, lietas izskatīšanas laikā ir ļoti mazi, tiesa secina, ka, saprātīgi vērtējot lietas apstākļus, nav pamata uzskatīt, ka viņiem kā attiecīgi sešus gadus, trīs gadus un mazāk kā gadu veciem bērniem būtu vai varētu tikt piedēvēti tādi politiskie uzskati, kas kritizētu valsts varu. Līdz ar to secināms, ka Kirgizstānā viņi nav un nevar tikt vajāti savu politisko uzskatu dēļ.

[12.3] Savukārt, izvērtējot līdzpieteicēju /pers. A/ un /pers. B/ iespējamo vajāšanu politisko uzskatu dēļ, tiesa konstatē, ka patvēruma meklētāju sākotnējās aptaujas anketu ailēs par politisko aktivitāti norādīts vārds „nav" (*sk. lietas 56. un 130.lapu*). Līdzpieteicēji iesniedza izziņu, ka /pers. A/ vīrs un /pers. B/ patēvs /pers. G/ ticis aizturēts par piedalīšanos nesankcionētos mītiņos. Tas noticis 2015.gadā, un viens no mītiņiem bijis pret komunālo pakalpojumu tarifu palielināšanu, savukārt otrs – pret Kirgizstānas konstitūcijas grozīšanu (*lietas 99.lapa*). Arī tiesas sēdē /pers. B/ norādīja uz sava patēva piedalīšanos mītiņā, kas saistīta ar komunālo pakalpojumu politiku (*sk. lietas 99. un 118.lapu, kā arī tiesas sēdes protokola 8. un 14.lapu*). /pers. G/ pēc dalības mītiņā aizturēts uz vairākām dienām, viņš ticis piekauts, bet pārējā ģimene pēc tam izsekota. Līdzpieteicēji tiesas sēdē norādīja, ka nepieder nevienai politiskajai partijai, un arī /pers. G/ nevienai politiskajai partijai nepiederot, un viņu politiskie uzskati ir saistīti ar to, ka /pers. G/ ir paudis neapmierinātību par komunālo politiku.

Tādējādi tiesa secina, ka pašiem līdzpieteicējiem vispār nav nekādu politisko uzskatu, kas turklāt varētu būt nepieņemami valsts varai un būt par iemeslu viņu vajāšanai.

Analizējot iespējamību, ka persona var tikt vajāta tās politisko uzskatu dēļ, jāņem vērā personas uzskatu relatīvais nozīmīgums vai noturība (sk. *UNHCR Handbook and guidelines on procedures and criteria for determining refugee status 80.punktu. Pieejams: http://www.unhcr.org/publications/legal/3d58e13b4/handbook–procedurescriteria–determining–refugee–status–under–1951–convention.html*). Apstāklis, ka /pers. G/ ir piedalījies divos mītiņos, no kuriem viens turklāt ir par tarifu paaugstināšanu, tiesas ieskatā, neliecina par noturīgiem politiskajiem uzskatiem. Iestāšanās pret tarifu paaugstināšanu, lai gan var liecināt par personas noteiktu nostāju sociālās politikas jomā, tomēr galvenokārt atspoguļo lielākās iedzīvotāju daļas saprotamas intereses, proti, nepalielināt vai samazināt savus izdevumus. Arī apstāklis, ka persona divas reizes ir aizturēta, pats par sevi neliecina, ka viņa tiek vajāta (*sk. šī sprieduma 11.punktu*). No lietā esošās informācijas nav konstatējams, ka /pers. G/ būtu uzrādīta kāda apsūdzība, pret viņu ierosināts kriminālprocess vai viņš būtu bijis sodīts (*lietas 190.lapa*). Nav strīda, ka viņš nav nevienā politiskajā partijā, nekas arī neliecina, ka viņš būtu tik aktīvi paudis savu politisko pārliecību, kas turklāt būtu ne vien tik ļoti netikama valsts varai, lai viņu par to vajātu, bet arī tik noturīga, lai varas iestādēm būtu iemesls šos politiskos uzskatus piedēvēt arī līdzpieteicējiem /pers. A/ un /pers. B/ un tāpēc vajātu viņus.

Attiecībā uz iespējamo līdzpieteicēju izsekošanu /pers. A/ tiesas sēdē norādīja, ka par to, ka viņiem braucot pakaļ automašīna, pāris reizes esot teikuši kaimiņi, viņa pati tam īpaši neesot pievērsusi uzmanību, bet to esot bijis iespējams just. Viņas vīram arī esot draudēts, un viņš ticis piekauts *(sk. tiesas sēdes protokola 8.lapu)*. Ņemot vērā, ka par izsekošanas faktu līdzpieteicēja uzināj usi no kaimiņiem, bet pati tam nav pievērsusi īpašu uzmanību, lai gan to esot bijis iespējams just, tiesa kritiski vērtē apgalvojumus, ka līdzpieteicēji pēc tam, kad /pers. G/ piedalījies mītiņos, patiešām būtu izsekoti. Turklāt arī šādā gadījumā nekas neliecina, ka interese būtu bijusi tieši par līdzpieteicējiem, bet, pat ja šāda situācija reāli būtu notikusi, secināms, ka interesējošā persona varētu būt bijusi tieši /pers. G/. Savukārt pats /pers. G/, kuram ģimenes locekļi piedēvē politiskos uzskatus, kuru dēļ viņš un ģimene tikusi vajāta, ir atsaucis Zviedrijas kompetentajām iestādēm iesniegto patvēruma lūgumu un labprātīgi izceļojis atpakaļ uz Kirgizstānu. Tiesas ieskatā tas liecina, ka /pers. G/ netika vajāts, t.sk. arī politisko uzskatu dēļ, jo pretējā gadījumā nebūtu labprātīgi devies atpakaļ uz valsti, kur viņu gaidītu vajāšana.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka nav konstatējama līdzpieteicēju vajāšana viņu politiskās pārliecības dēļ, jo ne viņi paši, ne /pers. G/ nav veikuši aktīvu politisko darbību vai pauduši tādu politisko pārliecību, kas turklāt būtu tik netikama valsts varai, lai būtu par iemeslu vajāšanai. Izvērtējot līdzpieteicēju sniegto informāciju, tiesai arī nav pamata uzskatīt, ka līdzpieteicējiem šāda pārliecība varētu tikt piedēvēta. Turklāt apstākli, ka valsts varas iestādēm nav intereses par līdzpieteicējiem, apstiprina apstāklis, ka līdzpieteicējiem nav bijis nekādu šķēršļu izceļot no valsts.

[13] Līdzpieteicēji arī ir norādījuši, ka tiek vajāti arī sakarā ar viņu rasi, reliģiju, tautību un piederību pie noteiktas sociālās grupas. Līdz ar to tiesa izvērtēs to, vai līdzpieteicēji pieder noteiktai sociālai grupai Patvēruma likuma un starptautisko tiesību izpratnē.

[13.1] Jēdziena „noteikta sociālā grupa" saturs izriet no Patvēruma likuma 39.panta pirmās daļas 4.punkta „a" apakšpunkta. Proti, lai atzītu personu par piederīgu konkrētai sociālai grupai, nepieciešams, lai sociālā grupa atbilstu kādam no šādiem raksturojumiem: grupas dalībniekiem ir kopējas iedzimtas pazīmes vai kopēja izcelsme, ko nevar mainīt, vai viņiem ir kopējas pazīmes vai pārliecība, kas personas identitātei vai apziņai ir tik svarīga, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, kuru apkārtējā sabiedrība uztver kā atšķirīgu.

Savukārt ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos sniegtajā skaidrojumā ir norādīts, ka "noteikta sociāla grupa" parasti ietver personas ar līdzīgu izcelsmi, paražām vai sociālo statusu. Piederība kādai īpašai sociālai grupai var būt par vajāšanas iemeslu tādēļ, ka radušās šaubas par šādas grupas lojalitāti pret vadību, vai arī tāpēc, ka tās locekļu politiskie uzskati, agrākās aktivitātes vai ekonomiskā darbība, vai pati grupas eksistēšana vien tiek uzskatīta par kavēkli valdības politikai. Tikai piederība kādai sociālai grupai vien parasti vēl nav pietiekams pamatojums, lai pieprasītu bēgļa statusu (*sk. HANDBUCH UND RICHTLINIEN ÜBER VERFAHREN UND KRITERIEN ZUR FESTSTELLUNG DER FLÜCHTLINGSEIGENSCHAFT// GENF, DEZEMBER 2011 (deutsche Version 2013), S.19; http://www.refworld.org/cgi–bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=526632914*). Tāpat tiek norādīts, ka noteiktu sociālo grupu nevar definēt, pamatojoties tikai uz apstākli, ka tās biedri tiek vajāti, taču pašas vajāšanas darbības var būt izšķiroš faktors, nosakot grupas atpazīstamību noteiktā sabiedrībā (*sk.Richtlinien zum Internationalen Schutz No. 2: "Zugehörigkeit zu einer bestimmten sozialen Gruppe" im Zusammenhang mit Artikel 1 A (2) des Abkommens von 1951 bzw. des Protokolls von 1967 über die Rechtsstellung der Flüchtlinge, S.5; http://www.refworld.org/docid/3d58ff7d4.html*). Pie šādiem kritērijiem pieturas arī citu valstu tiesas (*sk. Austrijas Augstākās Administratīvās tiesas 2007.gada 26.jūnija spriedumu lietā*

Nr.2007/01/0479,http://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnummer=JWR_2007010479_20070626X01&ResultFunctionToken=5f3085d0–a175–40d0–a0b6–f75c4136fe77&Position=1&Entscheidungsart=Undefined&Sammlungsnummer=&Index=&AenderungenSeit=Undefined&SucheNachRechtssatz=True&SucheNachText=False&GZ=&VonDatum=&BisDatum=01.12.2015&Norm=

[13.2] Tātad, ņemot vērā iepriekš minēto, lai varētu atzīt kādu personu par piederīgu kādai "noteiktai sociālai grupai", nepieciešams konstatēt, ka šai personai tāpat kā citiem šīs grupas dalībniekiem ir kādas iedzimtas pazīmes, kopēja izcelsme, paražas, kopēja pārliecība vai sociālais statuss, kuru apkārtējie uztver kā atšķirīgu un nevēlamu, kā arī pastāv šaubas par šīs grupas lojalitāti pret valdību vai ir pamats uzskatīt, ka šīs grupas eksistēšana kā tāda tiek uzskatīta par traucēkli valdošajai varai vai lielākajai daļai pārējās sabiedrības, no kuras agresijas valdošā vara sociālajai grupai piederīgos nepasargā.

[14] Iepazīstoties ar informāciju par izcelsmes valsti, ir konstatējams, ka Kirgizstānā vislielākā etniskā grupa ir kirgīzi (73,2 % no kopējā iedzīvotāju skaita), nākamās lielākās etniskās grupas ir uzbeki (14, 6 % no iedzīvotāju skaita), kam seko krievi (5,8 % no iedzīvotāju skaita), citas etniskās grupas, piemēram, tadžiki, tatāri, ukraiņi, vācieši u.c. kopā veido 5,3% no kopējā iedzīvotāju skaita. Valstī oficiālās valodas ir kirgīzu (71,4%) un krievu (9%). Izplatītākās reliģijas ir islāms un kristietība, lielākā daļa iedzīvotāju ir musulmaņi (75%) un krievu pareizticīgie (20%) *(sk. https://www.cia.gov/library/publications/the–world–factbook/geos/kg.html)*.

Līdzpieteicēji ir eiropeiskas rases, kā saziņas valodu ģimenē izmanto krievu valodu, /pers. A/ ir baptiste, /pers. B/ – ateists (*lietas 127.lapa*), par nepilngadīgajiem bērniem nav sniegta informācija, vai viņi pieder kādai reliģijai. Tāpat līdzpieteicēji norāda, ka ir vācu tautības. Tādējādi gan etniskās, gan reliģiskās piederības ziņā līdzpieteicēji Kirgizstānā pieder minoritātei, arī viņu saziņā izmantotā valoda (krievu), lai gan ir viena no valsts oficiālajām valodām, tomēr tiek lietota mazāk nekā kirgīzu valoda. Līdz ar to šis līdzpieteicēju īpašību kopums, ņemot vērā Krigizstānas iedzīvotāju sastāvu, var tikt uzskatīts par tādu, kas viņiem piešķir identitāti, ko apkārtējā sabiedrība var uztvert kā atšķirīgu. Līdz ar to konkrētajā gadījumā ir iespējams runāt par noteiktu sociālo grupu, ko veido krieviski runājošie Kirgizstānas iedzīvotāji, kas nav etniskie kirgīzi. Vienlaikus šīs līdzpieteicēju īpašības teorētiski arī katra pati par sevi var kalpot kā patstāvīgs iemesls vajāšanai, uz ko ir norādījuši arī līdzpieteicēji, līdz ar to tiesa savā izvērtējumā to ņem vērā.

[15] ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos rokasgrāmatas „Bēgla statusa piešķiršanas procedūra un kritēriji" 72. un 73. punktā norādīts, ka vajāšanai reliģisku iemeslu dēļ var būt dažādas formas, piemēram, aizliegums būt par reliģiskas kopienas locekli, aizliegums nodoties lūgšanām publiski vai individuāli, nodarboties ar reliģisku apmācību. Pret personām, tādēļ, ka tās piekopj savu reliģiju vai pieder īpašai reliģiskai kopienai, var tikt vērsti arī citi nopietni diskriminējoši pasākumi. Tomēr vispārīgi tikai piederība kādai reliģiskajai kopienai vien nebūs pietiekams pamats bēgļa statusa pieprasīšanai.

Līdzīgi kā vairākās citās Vidusāzijas reģiona valstīs, piemēram, Tadžikistānā un Kazahstānā, arī Kirgizstānā no valsts puses tiek īstenoti pasākumi, kas nopietni ierobežo iedzīvotāju reliģisko brīvību. Jau kopš 2009.gada Kirgizstānā ir pieņemts likums, kas kriminalizē nereģistrētu reliģisko aktivitāti, sludināšanu, kā arī noteic grūti izpildāmus standartus reliģisko grupu reģistrēšanai. Vienlaikus secināms, ka primārais šo ierobežojumu mērķis ir tieši novērst islamticīgo valsts iedzīvotāju radikalizēšanos, lai gan šo ierobežojumu dēļ ar problēmām nākas saskarties arī citām reliģiskajām kustībām, piemēram, protestantiem un Jehovas lieciniekiem. Tāpat Kirgizstāna tiek kritizēta par to, ka nav spējusi atrisināt valstī pastāvošo problēmu, ka Musulmaņu padomes vadītajās publiskajās kapsētās reizēm tiek liegts apglabāt citu reliģisko konfesiju pārstāvjus *(sk. U.S Comission on International Religious Freedom, Annual Report 2017, Kyrgizstan, pieejams: http://www.uscirf.gov/sites/default/files/Kyrgyzstan.2017.pdf, Freedom House, Freedom in the World 2017, Kyrgizstan, pieejams: https://freedomhouse.org/report/freedom–world/2017/kyrgyzstan , International Crisis Group. Kyrgyzstan: State Fragility and Radicalisation. pieejams: https://www.crisisgroup.org/europe–central–asia/central–asia/kyrgyzstan/kyrgyzstan–state–fragility–and–radicalisation)*.

Tāpat no publiski pieejamās informācijas secināms, ka arī iedzīvotāju līmenī attiecības starp dažādu reliģisko grupu pārstāvjiem ne vienmēr ir tolerantas. Šī informācija liecina, ka Kirgizstānā ir bijuši dažādi incidenti, piemēram, 2018.gadā aizdedzināts baptistu lūgšanu nams (*sk. http://central.asia– news.com/en_GB/articles/cnmi_ca/newsbriefs/2018/01/08/newsbrief–01, https://www.worldwatchmonitor.org/2018/03/kyrgyzstan–baptists–rebuild–church–after–arson–attack/*), 2017.gada vasarā kāda valsts ziemeļu reģiona kristiešu baznīca tika aplaupīta, kā arī uz tās sienas uzraksīti draudi (*sk. https://www.worldwatchmonitor.org/coe/kyrgyzstan–death–threat–graffiti–written–on–church–wall/*). Līdz ar to tiesa neapstrīd, ka /pers. A/ norādītā informācija, ka viņas tante, kas strādājusi baznīcā, tikusi piekauta un aplaupīta, vispārīgi atbilst publiski pieejamajai informācijai par izcelsmes valsti.

Šādi incidenti, lai gan nav akceptējami, tomēr var notikt arī sabiedrībās, kas citādi būtu uzskatāmas par tolerantām, piemēram, Zviedrijā un arī Latvijā *(sal. sk. http://www.independent.co.uk/news/world/europe/sweden–mosque–fire–arson–stockholm–police–jakobsberg–imam–ali–islamic–centre–a7711431.html)*, kā arī, piemēram, laupīšanas var būt motivētas ne vien ar ideoloģiskiem apsvērumiem, bet arī mantkārību (sk. *http://nra.lv/latvija/kriminalzinas/111580–trilleris–plavinas–paris–ierodas–kristit–bernu–bet–spidzina–un–aplaupa–macitaju.htm)*. Tāpat tiesa negūst apstiprinājumu, ka šāda vēršanās pret kristiešiem un konkrēti baptistiem Kirgizstānā būtu plaši izplatīta un tik sistēmiska, lai secinātu, ka baptisti Krigizstānā tiek vajāti, un ir liegtas to iespējas praktizēt reliģiju. Arī, piemēram, iepriekš minētajā rakstā par 2018.gadā aizdedzināto baptistu lūgšanu namu norādīts, ka arī pēc incidenta draudze turpināja regulāri tikties, svētdienās satiekoties ugunsgrēkā cietušajā ēkā, gan regulāri tiekoties draudzes locekļu mājās.

Arī /pers. A/ un /pers. B/ norādīja, ka baznīcu un svētdienas skolu apmeklēt ir iespējams, un to viņi ir darījuši. Tādējādi konstatējams, ka līdzpieteicēji ar konkrētiem vai individuāliem draudiem, kas vērsti pret viņiem pašiem, nav saskārušies, un galvenokārt atsaucas uz kopējo situāciju valstī. Lai arī tiesa jau norādīja, ka situācija var liecināt par zināmu spriedzi dažādu reliģisko organizāciju starpā, taču tā nesasniedz tādu apmēru, lai atzītu, ka baptisti kā reliģiskā minoritāte Kirgizstānā tiek vajāti. Arī kopējā valsts politika neliecina, ka tieši baptisti tiktu kā īpaši ierobežoti. Kaut arī tiesa jau iepriekš norādīja, ka Kirgizstānas valsts politika attiecībā uz reliģiskajām organizācijām kopumā ir stingra, tomēr vispārīgi iedzīvotājiem ir nodrošināti iespēja praktizēt reliģiju. Par to liecina arī apstāklis, ka 2016.gada beigās valstī bija oficiāli reģistrētas 50 baptistu draudzes *(sk. US Department of State. International Religious Freedom report. Kyrgyz Republic 2016, 8.lp., pieejams: https://www.state.gov/documents/organization/269178.pdf)*.

Papildus tiesa norāda, ka līdzpieteicēji neietilpst arī tādā vairāk apdraudētā grupā, par kādu varētu uzskatīt baptistus, kas šajā ticībā pārgājuši no islāma, un šī iemesla dēļ varētu saskarties ar naidu, kā tā dēvētie „ticības nodevēji" *(sk. https://thediplomat.com/2017/02/the–kyrgyz–baptists–a–case–study–in–religious–persecution–in–central–asia/)*. Arī līdzpieteicēju etniskā izcelsme nav tāda, kas sabiedrībai liktu šķietami domāt, ka viņi varētu būt no islāma pārkonvertējušies baptisti.

[16] Līdzpieteicēji norādījuši, ka tiek vajāti arī viņu rases un tautības dēļ.

Saskaņā ar ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos rokasgrāmatas „Bēgla statusa piešķiršanas procedūra un kritēriji" 68.– 69.punktu ar vārdu „rase" jāsaprot arī dažādas etniskās grupas, ko ikdienas valodā mēdz dēvēt par rasi, bieži vien tā var būt arī piederība kādai noteiktai sociālai grupai. Diskriminācija rases dēļ var tikt pielīdzināta vajāšanai, ja rasu diskriminācijas rezultātā personas cilvēciskā cieņa tiek aizskarta līdz tādai pakāpei, kas nav savienojams ar pašām elementārākajām un neatņemamākajām cilvēktiesībām, vai arī tad, ja rasu barjeru neievērošanai var būt nopietnas sekas. Savukārt šīs rokasgrāmatas 74.punktā norādīts, ka tautība nav jāsaprot tikai kā pilsonība, bet arī piederība kādai etniskai vai valodas grupai un dažkārt var sakrist ar terminu rase. Vajāšana nacionālās piederības dēļ var izpausties kā naidīga attieksme un pasākumi, kas vērsti pret kādu etnisku vai valodas minoritāti, un noteiktos apstākļos piederība šai minoritātes grupai pati par sevi var radīt labi pamatotas bailes no vajāšanas.

/pers. B/, /pers. A/ sevi un arī /pers. A/ nepilngadīgos bērnus identificē ar tautību vācietis. Vienlaikus tiesa norāda, ka Kirgizstānas izdotajās pasēs personu tautība nav norādīta, saziņai ģimenē tiek izmantota krievu valoda, un līdzpieteicēju /pers. C/, /pers. E/ un /pers. F/ tēvs ir krievs. Līdzpieteicēji, izņemot /pers. F/, ir dzimuši Kirgizstānā un viņiem ir Kirgizstānas pilsonība. Līdz ar to ikdienas komunikācijā jebkurai personai un arī valsts iestādēm var nebūt skaidrs, ka personu tautība ir tieši vācieši. Protams, ciešākā komunikācijā līdzpieteicēji pašu to var atklāt, tomēr primāri uzskatāms, ka trešās personas viņus drīzāk identificētu kā piederīgus tieši krieviski runājošajai minoritātei.

Vienlaikus tiesa norāda, ka publiski pieejamā informācija neliecina, ka Kirgizstānā tiktu vajāti eiropeīdās rases pārstāvji, krieviski runājošie vai arī vācieši. Līdzpieteicēji ir norādījuši, ka starp kirgīziem un krieviem pastāv etnisks konflikts, tāpēc savas izcelsmes dēļ tie ir saskārušies ar dažāda veida problēmām. Piemēram, /pers. B/ skolā ticis piekauts, /pers. A/ nevarēja atrast darbu, viņiem teikts, ka jābrauc atpakaļ uz savu valsti u.tml., arī kopējā situācija valstī ir tāda, ka kirgīziem valsts pakalpojumi tiek sniegti kvalitatīvāk un ātrāk, salīdzinot ar krieviem.

Tiesa norāda, ka tādas problēmas kā vardarbība pusaudžu vidū diemžēl pastāv arī citās valstīs, un iemesli var būt dažādi, tostarp informācija, ka jaunietim ir cita tautība, labākas drēbes un mobilais telefons u.tml, bet tas vienozīmīgi neliecina, ka tieši tautība ir primārais iemesls konflikta esamībai. Arī apstāklis, ka /pers. A/ ir grūtības atrast darbu, visdrīzāk saistāms ar to, ka viņa gana brīvi nespēj sazināties otrā valsts oficiālajā valodā – kirgīzu, jo, tā kā lielākā daļa iedzīvotāju ir kirgīzi, ir saprotams, ka darba devēji varētu vēlēties, lai darbinieki zina abas valodas, jo īpaši apkalpojošajā sfērā strādājošie. Tiesas sēdē arī /pers. B/ un /pers. A/ norādīja, ka viņu kirgīzu valodas zināšanas nav labā līmenī (/pers. A/ kirgīzu valodu saprot, taču šīs nerunā, bet /pers. B/ kirgīzu valodu nezina). Līdzīga situācija iedzīvotāju etniskā sadalījuma dēļ ir novērojama arī Latvijā, proti, ļoti bieži tiek pieprasītas latviešu un krievu valodas zināšanas, lai gan tikai latviešu valoda ir valsts oficiālā valoda Latvijā. Līdz ar to, ja līdzpieteicēji pieliktu nepieciešamās pūles apgūt otru valsts valodu un arī arodu, tas, iespējams, krietni palielinātu viņu konkurētspēju darba tirgū.

[17] Publiski pieejamā informācija liecina, ka valstī lielāks etniskais konflikts pastāv tieši starp etniskajiem uzbekiem un kirgīziem. Par visaptverošu vardarbību un centieniem liegt, piemēram, medicīniskus pakalpojumus, savulaik ziņojusi nevalstiskā organizācija *Amnesty international (pieejams: https://milo.bamf.de/milop/livelink.exe/fetch/2000/702450/683266/687377/688329/688334/688339/17810800/Amnesty_International%2C_Amnesty_International_report_2014–15_Kyrgyzstan%2C_25.02.2015.pdf?nodeid=17810348&vernum=–2)*, bet nav informācijas, kas liecinātu, ka sistemātiski tiktu diskriminēti eiropeīdās rases pārstāvji, krieviski runājošie vai vācieši *(https://www.ecoi.net/en/file/local/1255953/1930_1353509445_kgz38271.pdf)*. Prasības pārzināt kirgīzu valodu ir bijis iemesls, kāpēc citu etnisko grupu (tostarp krievu) pārstāvji ir mazāk pārstāvēti valsts administratīvajās un politiskajās struktūrās, kas attiecīgi kopā ar slikto ekonomisko un nestabilo politisko situāciju valstī ir bijis iemesls, lai jau ilgstoši krievu tautības cilvēki no valsts izceļotu *(sk. Norge. Landinfo. Kirgisistan: Generell bakgrunnsinformasjon, 2012–09–20. 16.–17.lapu. Pieejams: https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=28746,)*. Vienlaikus krievu valoda turpina būt par vienu no Kirgizstānas oficiālajām valodām.

Arī apstākļi, ka kopumā valstī ir pieaudzis nacionālistiski noskaņotu personu skaits, kā arī ir notikuši izolēti diskriminācijas gadījumi, nebūtu pietiekami, lai atzītu, ka negatīvā izturēšanās ir sasniegusi vajāšanas līmeni. Arī līdzpieteicējiem vispārīgi nav bijuši šķēršļi iegūt izglītību, iegādāties īpašumu, strādāt un veikt citas dzīves nodrošināšanai nepieciešamās darbības. Arī tiesas sēdē tika noskaidrots, ka /pers. B/ ir varējis iegūt izglītību savā dzimtajā valodā, turklāt skolā viņam bija iespēja apgūt arī kirgīzu valodu. Jaunākos dēlus /pers. A/ uz bērnudārzu bija izvēlējusies nevest, norādot, ka vēlējusies izvairīties no konfliktiem.

No līdzpieteicēju stāstītā neizriet, ka nepieciešamība skolā un bērnudārzā maksāt par materiāliem, ēdināšanu, remontdarbiem un līdzīgām lietām tiktu attiecināta tikai uz personām, kas nav kirgīzi vai attiektos tikai uz skolām, kur mācās krieviski runājošie bērni. Līdzpieteicēji paši norādīja, ka /pers. B/ skolā mācījās arī kirgīzu tautības bērni. Līdz ar to šāda prasība neliecina par sistēmisku diskrimināciju pret personām, kas nav kirgīzi. Arī Latvijā ilgstoši pēc neatkarības atjaunošanas vecākiem pašiem vajadzēja nodrošināt saviem bērniem skolas mācību materiālus, ziedot līdzekļus mācību klašu remontam un skolas aprīkojumam, tāpat vecāki joprojām turpina segt savu bērnu ēdināšanas izdevumus skolās un pirmskolas izglītības iestādēs. Līdz ar to šie apstākļi liecina par valsts kopējo ekonomisko situāciju un vakdības izvēlētajām prioritātēm, nevis par īpaši negatīvu attieksmi pret krieviski runājošajiem valsts iedzīvotājiem. Tādējādi tiesa vēlas norādīt, ka ir saprātīgi sagaidāms, ka primāri tieši pašas personas censtos pielikt maksimālas pūles, lai uzlabotu savus sadzīves apstākļus, piemēram, apgūtu kirgīzu valodu un iegūtu arodu.

Izvērtējot līdzpieteicēju paskaidrojumus, izriet, ka /pers. A/ ir norādījusi tikai uz vienu gadījumu, kad viņai licies, ka tikusi izsekota, bet /pers. B/ norādījis uz trīs epizodēm, kad saskāries ar vardarbību – trešajā klasē, piektajā klasē un tirgū. Tiesas ieskatā šie atsevišķie gadījumi neveido tādu vardarbības līmeni, lai atzītu to par vajāšanu (*sal. sk. sprieduma 11.punktu*). Vienlaicīgi tiesai ir pamats arī kritiski vērtēt /pers. A/ personiskajā intervijā sniegto informāciju par vardarbību, ko Kirgizstānā ir piedzīvojis viņas brālis (*lietas 42.lapa*), jo sākotnējā aptaujas anketā viņa ir norādījusi, ka viņai nav brāļa (*lietas 55.lapas otra puse*).

Tā kā tiesa nekonstatēja, ka kāda no līdzpieteicēju identitātes pazīmēm – rase, tautība, reliģija, kas veido arī viņu piederību noteiktai sociālajai grupai, būtu par pamatu viņu vajāšanai, nav arī konstatējams, ka viņi būtu tikuši vajāti vai varētu tikt vajāti savas piederības noteiktai sociālajai grupai dēļ.

[18] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms daļā par bēgļa statusa piešķiršanu.

[19] Attiecībā uz līdzpieteicēju juridiskās palīdzības sniedzēja paskaidrojumu, ka līdzpieteicēji pieder sociālajai grupai, ko veido eiropeiski domājoši cilvēki, tiesa norāda, ka tiesa jau vērtēja, vai līdzpieteicēji varētu būt bijuši un varētu tikt vajāti viņu politiskās pārliecības dēļ, tāpat tiesa arī izvērtēja, vai, viņi Kirgizstānā tiktu vajāti, ņemot vērā līdzpieteicēju izcelsmi, ko veido gan viņu vizuālais izskats, gan ģimenē lietotā valoda un reliģiskā piederība. Nav pamata uzskatīt, ka eiropeiski domājoši cilvēki Kirgizstānā būtu atzīstami par atsevišķu sociālo grupu. Eiropeiska domāšana ir nenoteikts jēdziens, ko atkarībā no konteksta var veidot jau tādi iepriekš izvērtēti elementi kā personas reliģiskā piederība, tautība u.tml. Arī vienkārša neapmierinātība ar valstī esošo situāciju, piemēram, korupciju vai cilvēktiesību neievērošanu, neliecina, ka personas tāpēc piederētu atsevišķai sociālai grupai. Savukārt aktīva iestāšanās pret korupciju vai par cilvēktiesību ievērošanu jau būtu uzskatāma par personas politisko pārliecību, tomēr arī šo apstākli tiesa jau izvērtēja un konstatēja, ka līdzpieteicējiem nav tādas noturīgas politiskās pārliecības, kas būtu tik zināma un noturīga, lai būtu par iemeslu vajāšanai.

[20] Līdzpieteicēji arī lūguši piešķirt alternatīvo statusu. Līdz ar to tiesai jāizvērtē, vai pastāv priekšnoteikumi šāda statusa piešķiršanai. Saskaņā ar Patvēruma likuma 40.panta pirmo daļu, lai atzītu, ka personai ir tiesības uz alternatīvo statusu, tiesai ir jākonstatē, ka:

1) persona ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar Patvēruma likuma 37.panta pirmo daļu;
2) uz šo personu neattiecas Patvēruma likuma 46.panta nosacījumi;
3) ir pamats uzskatīt, ka šī persona pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauta smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību.

Savukārt Patvēruma likuma 41.pants skaidro, ka smags kaitējums šā likuma izpratnē ir:

1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde;
2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana;
3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[20.1] Tiesa jau secināja, ka nav pamata līdzpieteicējiem piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar Patvēruma likuma 37.panta pirmo daļu. No lietas materiāliem arī neizriet, ka uz līdzpieteicējiem attiektos Patvēruma likuma 46.panta nosacījumi. Tādējādi pārbaudāms, vai ir pamats uzskatīt, ka līdzpieteicēji pēc atgriešanās Kirgizstānā varētu tikt pakļauti smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību.

[20.2] No lietas materiāliem neizriet, ka līdzpieteicējiem būtu uzrādīta kāda apsūdzība, vai arī viņi būtu notiesāti ar spēkā stājušos tiesas spriedumu, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka viņiem draudētu nāves soda piespriešana vai izpilde, kā arī necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija savā mājaslapā publicētajā brīdinājumā terorisma draudu dēļ aicina ceļotājus ievērot piesardzību, atrodoties publiskās vietās un sabiedrisko ēku tuvumā, kā arī atturēties no valsts dienvidu reģionu (īpaši Oša, Batkenas un Džalabatas) apgabalu apmeklējuma, kā arī valsts pierobežu reģionos, jo tie var būt mīnēti. Norādīts, ka gan pilsētas, gan lauku apvidos ir iespējamas laupīšanas un zādzības, kuru biežākie upuri ir ārvalstnieki *(sk.http://www.mfa.gov.lv/konsulara–informacija/celotajiem/celojumu–bridinajumi/bridinajumi/28354)*. Līdz ar to tiesa nekonstatē, ka Kirgizstānā pastāvētu smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā. Turklāt līdzpieteicēju dzīvesvieta bijusi Biškekā, kas atrodas valsts ziemeļu daļā. Tāpat, kā jau minēts iepriekš, /pers. G/ atsauca patvēruma lūgumu un labprātīgi atgriezās Kirgizstāna. Tas tiesas ieskatā liecina, ka kopējā situācija valstī ir pietiekami stabila un droša, jo pretējā gadījumā persona nebūtu atsaukusi savu patvēruma lūgumu.

[20.3] Saskaņā ar Patvēruma likuma 3.panta piekto daļu patvēruma jomā it īpaši piemēro bērna tiesību aizsardzības principu un ģimenes atkalapvienošanās principu.

Uz šo argumentu tiesas sēdē atsaucās arī līdzpieteicējs /pers. B/, norādot, ka Pārvalde, pieņemot lēmumu, ar kuru atteikta viņiem patvēruma piešķiršana, nav ņēmusi vērā nepilngadīgo līdzpieteicēju intereses, jo, atgriežoties Kirgizstānā,

līdzpieteicējiem būšot jāpaliek uz ielas, proti, viņiem nebūs, kur dzīvot, un nebūs iztikas līdzekļu, jo māja tika nodedzināta, bet pārējās mantas pārdotas. Tāpat lietā tika lūgts ņemt vērā, ka 2011.gada 25.jūlijā dzimušajam līdzpieteicējam /pers. C/ ir attīstības traucējumi, viņš sešos gados tikpat kā nerunā. Kirgizstānā viņš nesaņems ne atbilstošu medicīnisko palīdzību, ne aprūpi, ne finansiālo atbalstu kā bērns invalīds.

Izvērtējot lietas materiālus un uzklausot līdzpieteicējus, tiesa konstatē, ka lietā nav informācijas, ka /pers. C/ būtu uzstādīta diagnoze, kas liecinātu, ka viņa saslimšana – runas aizture (pēc /pers. B/ tiesas sēdē teiktā) – ir tik smaga, ka tās ārstēšana Kirgizstānā nebūtu iespējama. No dzīvē gūtajiem novērojumiem tiesa atzīst, ka arī tiesas sēdē /pers. C/ uzvedība bija adekvāta savam vecumam – bērns bija gan aktīvs un kustīgs, gan spēja mierīgi zīmēt un pats spēlēties, kā arī spēja darīt zināmas savas vēlmes ģimenes locekļiem, kas, tiesas ieskatā, neliecina par smagu garīgās attīstības traucējumu. Lai arī Pierīgas pedagoģiski medicīniskā komisija 2017.gada 14.novembra atzinumā Nr./numurs/ atzinusi, ka /pers. C/ veselības stāvoklim, spēju un attīstības līmenim piemērotākā izglītības programma ir „Speciālās pirmskolas izglītības mazākumtautību programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem" (*lietas 267.lapa*), invaliditāte bērnam nav noteikta ne Latvijā, ne Kirgizstānā (*sk. tiesas sēdes protokolu, lietas 279.lapa*), kas ir būtisks apstāklis attiecībā uz bērna veselības stāvokļa smaguma izvērtēšanu. Tāpat lietā nav arī ne neirologa, ne psihiatra atzinumu par bērna veselības stāvokli. Savukārt attiecībā uz faktu, ka bērns nespēj sarunāties atbilstoši savam vecumam, jo pēc /pers. B/ teiktā brāļa vārdu krājums sešu gadu vecumā sastāda 30– 50 vārdus, tiesa norāda, ka šī nav problēma, ko varētu risināt tikai ar dārgiem, ārpus Eiropas Savienības nepieejamiem medikamentiem vai citām ārstniecības un apmācības formām, kas Kirgizstānā pilnīgi noteikti nebūtu pieejamas.

Publiski pieejamā informācija liecina, ka vispārīgi bērniem Kirgizstānā ir iespējams saņemt logopēda un citu speciālistu pakalpojumus, kā arī ir speciālas izglītības iestādes bērniem, kam nepieciešama papildus uzmanība. Tāpat ir arī nevalstiskās organizācijas, kas palīdz gan bērniem ar runas traucējumiem, gan smagākām problēmām, piemēram, autismu *(sk. https://www.opensocietyfoundations.org/voices/children– autism– kyrgyzstan– gain– helping– hand ,)*. Lai gan logopēda un bērnu psihiatra konsultācijas Kirgizstānā nav viegli pieejamas, tomēr vispārīgi tādas tiek nodrošinātas, turklāt, ja līdzpieteicēji atgrieztos Biškekā, kur viņi, izņemot /pers. F/, uzturējās pirms atstāja valsti, tur kā galvaspilsētā šie pakalpojumi, saprātīgi vērtējot, tomēr būtu vieglāk pieejami, nekā personām, kas, piemēram, dzīvo lauku reģionos.

Tiesa konstatē, ka Latvijā /pers. C/ vēl nekādu ārstēšanu, ne arī kādu īpašu apmācības programmu, piemēram, logopēda nodarbības, nav saņēmis, bet ar viņu pēc līdzpieteicēju stāstītā nodarbojoties ģimenes locekļi. Tādējādi ir atzīstams, ka, bērnam, atgriežoties izcelsmes valstī, netiks pārtraukts ne ārstniecības, ne apmācības process, bet viņa ģimenes locekļi varēs turpināt jau iesākto attīstošo darbu.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 9.panta septīto daļu nepilngadīgam patvēruma meklētājam tiek nodrošinātas iespējas iegūt izglītību valsts valodā valsts vai pašvaldības izglītības iestādē. Savukārt Ministru kabineta 2016.gada 26.jūlija noteikumu Nr.488 "Kārtība, kādā nepilngadīgam patvēruma meklētājam nodrošina izglītības ieguves iespējas" 2.punktā noteikts, ka patvēruma meklētājam nodrošina sagatavošanu pamatizglītības ieguvei no piecu gadu vecuma, iespēju iegūt pamatizglītību (..). Vienlaikus tiesas sēdē tika norādīts, ka līdzpieteicējs /pers. C/ arī Latvijā, kur uzturas jau 9 mēnešus, nevienu pirmsskolas izglītības iestādi joprojām neapmeklē. Turklāt arī Kirgizstānā un Zviedrijā viņš neapmeklēja bērnudārzu, jo Kirgizstānā vēlējās izvairīties no konfliktiem, bet Zviedrijā regulāri tikusi mainīta dzīvesvieta.

Nozīmīga loma savu bērnu labklājības nodrošināšanā ir tieši vecākiem, līdz ar to apstāklis, ka /pers. A/ Kirgizstānā būtu jāpieliek papildu pūles, cenšoties nodrošināt, lai /pers. C/ sāktu apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi, kas varētu veicināt valodas attīstību, saņemtu atbilstošu izglītību un ar viņu papildus strādātu, piemēram, logopēds vai Montessori pedagogs, nav uzskatāms par nesamērīgu slogu, gluži otrādi – ir sagaidāms, ka primāri tieši vecāki ir tie, kas rūpējas par savu bērnu labklājību un veselību, tostarp, neatlaidīgi komunicējot ar valsts iestādēm nolūkā saņemt attiecīgos pakalpojumus vai vajadzības gadījumā vēršoties privātās iestādēs.

Tādējādi, lai gan nav šaubu, ka tiesai ir jāņem vērā bērna labākās intereses, tomēr starptautiskā aizsardzība bēgļa vai alternatīvā statusa veidā ir piešķirama tikai tad, ja izpildās noteikti likumā paredzēti kritēriji. Ja šie kritēriji neizpildās, nav iespējams bēgļa vai alternatīvo statusu piešķirt tikai tādēļ, ka, iespējams, Latvijā nepilngadīgie līdzpieteicēji varētu iegūt labāku izglītību vai medicīnisko aprūpi.

Arī ar Administratīvā procesa likuma 5.pantā nostiprināto privātpersonas tiesību ievērošanas principu, kas paredz, ka administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, nevar pamatot lemšanu par labu privātpersonai, ja tai labvēlīgs konkrētās situācijas risinājums neizriet no tiesību normām. Abstraktu interešu aizsardzības veicināšana nav pieļaujama *(sk. I.Višķere, 5.panta komentārs. Grām: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin.red.) Rīga:Tiesu namu aģentūra, 2013, 123.lpp)*.

Konkrētajā gadījumā nav konstatējami tādi /pers. C/ veselības stāvokli raksturojoši apstākļi, kuru dēļ viņa atgriešanās Kirgizstānā radītu sekas, kas pielīdzināmas spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei pret viņu. Turklāt papildus norādāms, ka saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru personai nav tiesību palikt attiecīgajā valstī, lai turpinātu izmantot šajā valstī pieejamos medicīnas, sociālos vai citus pakalpojumus. Tikai izņēmuma gadījumos, piemēram, ja vairs nesaņemot jau iesākto ārstēšanu, personas veselības stāvoklis tik ļoti pasliktinātos, ka reāli tiktu apdraudēta tā dzīvība, slimas personas izraidīšana ir pretrunā Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.pantam *(salīdzinājumam skatīt Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2016.gada 13.decembra sprieduma lietā Papošvili pret Grieķiju 176.punktu, pieejams: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001– 169662, kā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1997.gada 2.maija sprieduma lietā D pret Apvienoto Karalisti 54.punktu, pieejams: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001– 58035, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2015.gada 30.jūnija sprieduma lietā A.S. pret Šveici 31.punktu, pieejams: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001– 155717)*.

[20.4] Tiesa konstatē, ka pastāv iespēja, ka pēc atgriešanās Tadžikistānā līdzpieteicējs /pers. B/ varētu tikt iesaukts obligātajā militārajā dienestā, tomēr arī šis apstāklis nav pamats atzīt, ka tāpēc /pers. B/ Kirgizstānā tiks pakļauts smagam kaitējumam.

Kā jau to pamatoti norādījusi Pārvalde, Kirgizstāna saistībā ar apstākļiem militārajā dienestā (laikā no 2010.– 2013.gadam tika konstatēti vairāk nekā 50 nāves gadījumi, tostarp 26 pašnāvības, par ko tika veiktas izmeklēšanas un vairākas amatpersonas arī notiesātas) saņēma EDSO atbalstu personāla apmācībā ar nolūku novērst spīdzināšanu un panākt cilvēktiesību ievērošanu *(sk. https://www.osce.org/bishkek/119752)* . Šobrīd, lai gan tiesa neizslēdz, ka līdzīgi gadījumi varētu atkārtoties, tomēr starptautiskās cilvēktiesību organizācijas, runājot par cilvēktiesību situāciju Kirgizstānā, apstākļus militārajā dienestā kā aktuālu problēmu nenorāda.

Līdz ar to tiesa nekonstatē, ka situācija militārajā dienestā Kirgizstānā ir tāda, ka jebkurš jauniesaucamais pilnīgi noteikti tiks pakļauts smagam kaitējumam Patvēruma likuma 41.panta izpratnē. Tiesa arī nekonstatē, ka /pers. B/ piemistu kādas pazīmes, kuru dēļ viņš varētu būt atšķirīgā situācijā no citiem jauniesaucamajiem (un tāpēc vairāk pakļauts negatīvai attieksmei). Vienlaicīgi, kā to norādījusi arī Pārvalde, samaksājot zināmu naudas summu – 25 tūkstošus somu jeb apmēram 297,66 *euro (sk. valūtu kursu https://www.bloomberg.com/markets/currencies)*, iespējams pildīt arī alternatīvo dienestu *(sk. https://kaktus.media/doc/343370_kyrgyzstancy_mogyt_zaplatit_25_tysiach_somov_i_ne_slyjit_v_armii.html)*. Turklāt, ņemot vērā, ka arī laikā pirms 2014.gada bija vairāki gadījumi, kad atbildīgās amatpersonas par apstākļiem militārajā dienestā tika sodītas, nevar uzskatīt, ka šāda izturēšanās tiktu atbalstīta un personai vispār nebūtu iespēju saņemt aizsardzību no valsts. Līdz ar to tiesa secina, ka nav pamata uzskatīt, ka līdzpieteicējs varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam, bet nespētu pieņemt savas izcelsmes valsts aizsardzību.

[21] Papildus tiesa vēlas norādīt uz vēl kādu būtisku apstākli līdzpieteicēju patvēruma lūguma izskatīšanas un norādītās vajāšanas kontekstā. Kā izriet no lietas apstākļiem, tad līdzpieteicēji 2016.gada 10.augustā izceļoja no Kirgizstānas un ieradās Latvijā, kur nodzīvoja 8 dienas, un 18.augustā izceļoja uz Zviedriju. Taču patvērumu lūdza tikai 2016.gada 10.septembrī, kad /pers. G/ bija zaudējis darbu.

Tiesas ieskatā ir tikai saprātīgi sagaidīt, ka persona, kura patiesi jūtas apdraudēta un vajāta, cenšas iegūt patvērumu uzreiz, ko līdz tas ir iespējams. Lai arī abi pilngadīgie līdzpieteicēji gan iestādei, gan tiesai norādīja uz apstākļiem, kas, viņu ieskatā, ir raksturojami kā vajāšana, proti, piekaušana, darba zaudēšana un nepieņemšana darbā, nacionālistisku komentāru izteikšana no kirgīzu iedzīvotāju puses u.tml., patvēruma lūgumu līdzpieteicēji neiesniedza 2016.gada augustā ne Latvijā, ne Zviedrijā. Līdz ar to tiesas ieskatā šie apstākļi nesasniedza tādu apdraudējuma līmeni arī pašu patvēruma meklētāju uztverē, lai to atzītu par vajāšanu. Tiesa neapstrīd to, ka pamatots apdraudējums no izcelsmes valsts, kas līdzinās vajāšanai, var rasties *sur place*, atrodoties citā valstī. Tomēr tiesa kritiski vērtē to, ka līdzpieteicēji nezināja par iespēju prasīt patvērumu. Tātad, vienīgi pēc tam, kad /pers. G/ bija zaudējis darbu, /pers. A/ iesniedza patvēruma lūgumu. Tas vedina domāt, ka patvērums faktiski ir pieprasīts, lai izvairītos no atgriešanās Kirgizstānā, un, ja dzīvesbiedrs nebūtu zaudējis darbu, līdzpieteicēji patvēruma lūgumu nebūtu iesnieguši. To apstiprina arī /pers. B/ sākotnējā intervijā stāstītais par, viņa ieskatā, grūtajiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, problēmām iegūt izglītību, medicīniskās palīdzības zemo kvalitāti, plāniem jau 2016.gada februārī–martā izbraukt no valsts, sniegto vērtējumu par to, kāpēc izvēlējušies tieši Zviedriju, nevis Franciju vai Vāciju kā galamērķi, iespēju Zviedrijā iegūt bezmaksas izglītību.

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, tiesa secina, ka faktiski patvēruma pieprasījums ticis iesniegts sociāli ekonomisku iemeslu dēļ ar mērķi uzlabot savu dzīves kvalitāti. To apstiprina arī pašu līdzpieteicēju intervijas, kur tiek norādīts uz grūtajiem ekonomiskajiem apstākļiem, darba trūkumu, zemo medicīniskās palīdzības kvalitāti, maksas izglītību, kā arī centieniem nelegāli palikt Zviedrijā. Tiesas ieskatā jo īpaši to apstiprina /pers. B/ atbilde uz tiesas jautājumu, kas ar ģimeni notiktu, ja nāktos atgriezties Kirgizstāna. Proti, Kirgizstānā ģimene vienkārši paliktu uz ielas, viņiem nav kur iet, nav draugu un radu, māja tikusi nodedzināta un viss, ko varēja pārdot, ticis pārdots, brālis nevarēs saņemt izglītību, apmeklēt skolu, saņemt no valsts līdzekļus (*lietas 277.–279.lapa*). Tātad ir secināms, ka līdzpieteicēji nenorādīja uz iespējamo vajāšanu vai smagu kaitējumu Patvēruma likuma 41.panta izpratnē, bet gan vienīgi uz sociālekonomiskiem apstākļiem.

Vienlaicīgi tiesa neizslēdz iespēju, ka līdzpieteicēji varētu saskarties ar sākotnējām grūtībām atrast darbu un nodrošināt sev iztiku. Taču, ņemot vērā to, ka /pers. B/ un /pers. A/ ir jauni, veseli cilvēki darbaspējīgā vecumā, kas Kirgizstānā ir dzimuši un uzauguši, kā arī gājuši skolā, tātad pārzina vietējās tradīcijas un arī vienu oficiālo valsts valodu, tiesa nesaskata apstākļus, kas līdzpieteicējiem liegtu nodrošināt sev eksistenci. Turklāt pirms līdzpieteicēju izceļošanas uz Eiropu Biškekā dzīvoja /pers. A/ māte, kas var sniegt nepieciešamo atbalstu, kā arī dzīvesbiedra /pers. G/ māsa, brālis un vecāki, kuri saskaņā ar anketā par uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai norādīto informāciju joprojām dzīvo Kirgizstānā (*lietas 181.–182.lapa*). Turklāt palīdzību var sniegt arī /pers. A/ dzīvesbiedrs. Lai arī tiesas sēdē /pers. A/ norādīja, ka pēdējo reizi ar dzīvesbiedru runājusi pa telefonu tad, kad viņš atradies deportācijas nometnē Zviedrijā, un viņa nezina, kur viņš šobrīd atrodas, tas ir pretrunā ar /pers. B/ personiskajā intervijā 2017.gada 25.jūlijā norādīto, ka ar patēvu /pers. E/ sazinās caur internetu, un patēvs Kirgizstānā strādā gadījumu darbus, dzīvo pie paziņas Sergeja (*lietas 45.–46.lapa*). Lai arī tiesas sēdē /pers. A/ norādīja, ka dzīvesbiedrs ar vecākiem, brāli un māsu neuztur attiecības, maz ticams ir tas, ka grūtā brīdī radinieki atteiktu ģimenei palīdzību.

Tiesa atkārtoti norāda, ka nav pamata starptautiskās aizsardzības piešķiršanai tikai tāpēc, ka sociālekonomiskie apstākļi izcelsmes valstī ir sliktākі par tiem, kādos dzīvotu ģimene, ja tai tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss. To apliecina Administratīvās rajona tiesas prakse arī citās, līdzīgās lietās. Proti, konstatējot, ka neizpildās Patvēruma likumā noteiktie kritēriji bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai, pieteikumi tikuši noraidīti, neskatoties uz to, ka pieteicēji ir ģimenes ar nepilngadīgiem bērniem no tādām valstīm kā, piemēram, Tadžikistāna, Azerbaidžāna vai Kongo Demokrātiskā Republika, kur vidējais dzīves ilmenis varētu būt krietni zemāks nekā Latvijā *(sk. Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 20.oktobra spriedumu lietā Nr.A420252017, 2017.gada 19.septembra spriedumu lietā Nr.A420234617, 2016.gada 5.maija spriedumu lietā Nr.A420144416)*.

[22] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka līdzpieteicējiem nav pamata piešķirt alternatīvo statusu. Līdz ar to pieteikums ir noraidāms arī šajā daļā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.– 251. un 289.pantu un Patvēruma likuma 49.panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ *(/pers. A/)*, /pers. B/ *(/pers. B/)*, /pers. C/ *(/pers. C/)*, /pers. E/ *(/pers. E/)* un /pers. F/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru līdzpieteicējiem tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese D.Ābele